

Модуль 1. Загальні питання синтаксису. Синтаксема. Словосполучення

Навчальний елемент 1.4

СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ЯК ОДИНИЦЯ „МАЛОГО СИНТАКСИСУ”

(2 год. – лекції; 2 год. – практичні; 4 год. – сам. робота)

Лекція № 5

Тема: СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ЯК ЗНАЧЕННЄВА МОВНА ОДИНИЦЯ

План

1. Основні етапи становлення теорії словосполучення в слов'янському мовознавстві.
2. Словосполучення і синтаксема, словосполучення та речення: спільні й відмінні ознаки (самостійно).
3. Дефініція словосполучення: традиція та сучасність.
4. Поняття структурної та графічної схеми словосполучення.
5. Класифікація словосполучень.
6. Засоби вираження синтаксичних зв'язків у словосполученні.
7. Функції словосполучень.

Ключові слова: *історіографія, словосполучення, графічна та структурна схеми, підрядний зв'язок, головний і залежний компоненти, структурні типи словосполучень, граматичне значення (семантико-синтаксичні відношення), засоби зв'язку, функції.*

Мета: поглибити знання студентів про словосполучення, основні етапи становлення теорії цієї одиниці „малого синтаксису”, узагальнити її структурні та семантичні ознаки, з'ясувати принципи моделювання структури (графічної та структурної схем), установити їхню типологію та функції в побудові речень.

Рекомендована література до навчального елемента

О с н о в н а

- Балко М. В.** Актуальні проблеми теорії словосполучення сучасної української літературної мови : монографія / М. В. Балко. – Дніпропетровськ : Свідлнр, 2014. – 349 с.
- Вихованець І. Р.** Граматика української мови. Синтаксис : [навч. посібник] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – С. 181–213.

- Гуйванюк Н. В.** Нерозкладні компоненти у структурі речення : [монографія] / Н. В. Гуйванюк, О. В. Максим'юк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 224 с.
- Загнітко А. П.** Теоретична граматики української мови. Синтаксис : [монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 2001. – С. 48–67.
- Слинько І. І.** Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання / [навч. посібник] / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища шк., 1994. – С. 56–68.
- Сучасна українська мова: Морфологія. Синтаксис : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. – К. : Знання, 2010. – С. 168–180.**
- Сучасна українська мова. Синтаксис : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1994. – С. 21–33.**
- Сучасна українська мова : [підручник] / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1997. – С. 219–221.**
- Сучасна українська мова : [підручник] / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Вища шк., 2001. – С. 312–321.**
- Сучасна українська мова: Синтаксис : [навч. посібн.] / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К. : Вища шк., 2005. – С. 14–33.**
- Удовиченко Г. М.** Словосполучення в сучасній українській літературній мові [монографія] / Г. М. Удовиченко. – К. : Наук. думка, 1968. – 288 с.
- Шульжук К. Ф.** Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Академія, 2004. – С. 31–42.

Додаткова література

- Дудик П. С.** Словосполучення в українській літературній мові : підручник / П. С. Дудик. – К., 1998. – С. 132.
- Кульбабська О.** Апозитивні словосполучення – складники простого неелементарного речення [Текст] / Олена Кульбабська // Граматичні студії : зб. наук. праць (До 50-річчя організації Донецького національного університету) / наук. ред. А. П. Загнітко. – Вінниця : ТОВ „Нілан-ЛТД”, 2015. – Вип. 1. – С. 58–63.
- Меншиков І. І.** Структура словосполучення в сучасній українській літературній мові : навч. посібн. / І. І. Меншиков, І. С. Попова. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2000. – 36 с.
- Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки).** – К. : Наук. думка, 1975. – С. 85–185.
- Степаненко М. І.** Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення. – К.: Вид-во Українського мовно-інформаційного фонду, 1997. – 216 с.

Словники й довідники

- Гуйванюк Н.** Українська мова: Схеми, таблиці, тести : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. Гуйванюк, О. Кардашук, О. Кульбабська. – Львів : Світ, 2005. – 304 с.
- Загнітко А.** Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни : у 4-х т. / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2013. – Т. 1. – 402 с.; Т. 2. – 350 с.; Т. 3. – 426 с.; Т. 4. – 388 с.
- Єрмоленко С. Я.** Українська мова : короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибики, О. Г. Тодор; за ред. Єрмоленко С. Я. – К. : Либідь, 2001. – 224 с.
- Мала** філологічна енциклопедія : [довідник] / укл. : О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2007. – 478 с.
- Селіванова О.** Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
- Селіванова О. О.** Лінгвістична енциклопедія [Текст] / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 843 с.
- Українська мова : [енциклопедія].** – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.